

Studia Biblica Slovaca

Ročník 1

2009

Číslo 2

Offprint

Katolícke biblické dielo

Studia Biblica Slovaca je časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Vydáva Katolícke biblické dielo, Svit, s cirkevným schválením.

Imprimatur: Mons. František Tondra, spišský diecézny biskup, č. 1-06 zo dňa 3. 1. 2006

Nihil obstat: Anton Tyrol

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (Badín)

Redakčná rada: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) - Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) - Pavol FARKAŠ (Nitra) - Peter FEDOR (Prešov) - Juraj FENÍK (Drienov) - Sr. Júlia Daniela ISKROVÁ OP (Ružomberok) - Róbert JÁGER (Prešov) - Jozef JANČOVIČ (Bratislava) - Róbert LAPKO (Košice) - Milan SOVA (Bratislava) - Peter ŠOLTĚS (Oestrich-Winkel, D) - Jozef TIŇO (Bratislava) - František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie) - Pavol VILHAN (Roma, I) - Sr. Gabriela Ivana VLKOVÁ OP (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Jazyková úprava: Elena Slaná

Zalamovanie: redakcia

Na príprave publikácie sa podieľali aj Mária Mihulcová, Zuzana Škrinárová, Jozef Šoška a Martin Kňazek.

Príspevky v slovenčine alebo češtine, alebo knihy na recenziu prosíme adresovať na jednu z adries:

Redakcia *Studia Biblica Slovaca*, Blažej Štrba, Banská 28, 976 32 Badín (Slovakia), tel.: (00421) 048/418 22 42, fax: (+421) 048/418 22 08, studiabiblica@xaver.sk, www.biblica.sk,

František Trstenský, Teologický inštitút, Spišská Kapitula 6, 053 04 Spišské Podhradie (Slovakia), tel.: (00421) 053/419 41 80, f.trstensky@centrum.sk.

Príspevky sa požadujú tak v elektronickej podobe (disketou alebo pripojeným dokumentom e-mailu, podľa možnosti v Microsoft Word formáte s typom písma Times New Roman), ako aj vo vytlačenej forme (A4, riadkovanie 1,5). Ak sú používané iné typy písma pre hebrejčinu a gréčtinu ako v BibleWorks, tak upresniť aké. Príspevok typu článok alebo poznámka musí byť doplnený zhrnutím nie dlhším ako 150 slov, jeho anglickou verziou a zoznamom bibliografie. Nevyžiadané exempláre sa späť neposielajú. Redakcia si vyhradzuje právo na jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov.

Objednávku posielajte na Katolícke biblické dielo alebo na adresu redakcie.

Bankové konto: 400827 4864, IBAN: SK28 7500 0000 0040 0827 4864.

Články časopisu sú abstrahované v troch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN 0364-8591, *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877 a *Elenchus of Biblica*.

Studia Biblica Slovaca

© 2009 by Katolícke biblické dielo, Svit

Katolícke biblické dielo, Jilemnického 32/A, 059 21 Svit (Slovakia), www.kbd.sk

Tlač: PUBLICA, publica.nitra@gmail.com

Printed in Slovakia

ISSN 1338-0141

EV 3744/09

Ako je to s kódom Biblie?

Radoslav Košš

Kód Biblie je kód, ktorý možno nájsť v textoch Biblie pomocou metódy rovnomerných sekvencií písmen. Niektorí ho považujú za vedecký dôkaz Božej existencie, pretože podľa nich sú dané kódy Biblie buď také zložité, že ich človek nemohol zakódovať, alebo sú tam zakódované pojmy z budúcnosti, čiže ich tam musela vložiť vševediaca bytosť. Takéto tvrdenia spopularizoval najmä americký žurnalista Michael Drosnin vo svojej knihe *The Bible Code*¹. Kritici namietajú, že tieto kódy sa dajú nájsť v každej knihe a že to vôbec nie je výnimočný jav, ale len náhodná kombinácia písmen.

Metóda rovnomerných sekvencií písmen

Názov tejto metódy pochádza z anglického *Equidistant Letter Sequence method* (ELS). Jej princíp spočíva vo veľkosti skokov (sekvencií), teda vo vzdialenostiach medzi písmenami. Ak sa táto metóda chce použiť v akomkoľvek texte, najprv treba zvoliť počiatočné písmeno a potom určiť veľkosť skoku medzi jednotlivými písmenami daného kódu. Kód, ktorý sa nájde takýmto spôsobom v Biblii, sa nazýva *kód Biblie*. Zvyčajne sa najprv volí hľadané slovo, potom sa zvolí určitá oblasť v Biblii, kde sa dané slovo bude hľadať. Následne sa skúšajú všetky kombinácie skokov a počiatočných písmen, kým sa nenájde požadované slovo. Je zrejmé, že pre človeka by to znamenalo nadľudský výkon, ale vďaka počítačom sa dajú takéto kódy objaviť pomerne ľahko. Program sám preverí všetky možné kombinácie a po skončení procesu vypíše, či sa tam daný pojem v zakódovanej forme vyskytuje, a ak áno, kde sa nachádza a aká je veľkosť skoku (sekvencie). No a takýmto postupom sa dá v Biblii nájsť skoro každý pojem, od historických udalostí až po predpovede konca sveta. To, že tam takéto zakódované pojmy sú, je fakt, ale otázkou je, či je to len náhodná kombinácia písmen alebo to tam niekto úmyselne zakódoval.

Zástancovia *kódu Biblie* sa snažia úmyselnosť zakódovania vedecky potvrdiť. Preto pri každom kóde zverejňujú aj pravdepodobnosť jeho

¹ DROSNIN, M.: *The Bible Code*, Weidenfeld & Nicolson, 1997.

náhodného výskytu. Napríklad, ak v Biblii nájdú zakódovaný pojem „pristátie na Mesiaci“, môžu tvrdiť, že výsledná pravdepodobnosť náhody je napríklad 1:10000. Ak by našli v blízkosti tohto pojmu ďalší príbuzný pojem, napríklad „Armstrong“, výsledná pravdepodobnosť náhody by sa niekoľkonásobne zmenšila, povedzme na 1:100000. To by bola už veľmi nízka pravdepodobnosť náhody. Už takáto pravdepodobnosť by mala znamenať, že táto šifra tam nie je náhodou. Totiž za nie náhodnú sa všeobecne označuje pravdepodobnosť menšia ako 1:1000.

História kódu Biblie

Medzi prvé záznamy o tom, že pomocou istých techník sa dá z Biblie vyčítať budúcnosť, patrí dielo Jozefa Flaviana *Židovská vojna* (1. stor. po Kr.). Spomína v nej sektu esénov, medzi ktorými sa nachádzajú takí, ktorí majú schopnosť predpovedať budúcnosť. Podľa Flaviana pri tom používajú rôzne druhy „očisťovania“ posvätných textov. Ich predpovede sú vraj len zriedkakedy mylné.²

Ďalšiu zmienku o tajných posolstvách v Biblii nachádzame v dielach židovských kabalistov. Stredoveký rabin Eleazar ben Juda ben Kalonymus Wormský, známejší pod menom Rokeach (1176 - 1238), je považovaný za významného kabalistu. Doterajšiu, prevažne filozofickú kabalou nahradil kabalou zameranou na aritmetické špekulácie.³ Vo svojom diele *Sefer Hachochma* uvádza 73 metód, ako chápať a interpretovať písmená v Tóre. Metóda 54 je označená ako metóda skokov.⁴ Žiakom Rokeacha bol rabi Moše ben Nachman Gerondi, prezývaný Nachmanides (1194 - 1270), ktorý patril medzi najvýznamnejších rabínov a bol taktiež popredným kabalistom. Zastával

² Porov. FLAVIUS JOSEPHUS: *War of the Jews [Židovská vojna]* [online]. Translated by W. Whiston. Book 2, Chapter 8, Part 12 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.ccel.org/j/josephus/works/war-2.htm>>.

³ Porov. *Jewish Encyclopedia* [online]. 1901-1906. Heslo ELEAZAR BEN JUDAH BEN KALONYMUS OF WORMS. Odsek 2 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.jewishencyclopedia.com/view.jsp?artid=153&letter=E>>.

⁴ Porov. ROKEACH: *Sefer Hachochma*. Podľa: WOLF, E.: *What should I think of the „Bible codes“?* [online]. Odsek 5 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.askmoses.com/en/article/228,2094173/What-should-I-think-of-the-Bible-Codes.html#footnote3>>.

názor, že každé meno, ako aj každú udalosť, ktorá sa v dejinách odohrá, je možné objaviť v písmenách Haazinu, čo je v židovskej liturgii 53. oddiel Tóry.⁵

Prvú explicitnú zmienku o šifre, zakódovanú pomocou metódy ELS, nájdeme až v diele rabiho Bachju (1250 - 1340). V komentári k Tóre,⁶ kde sa zaoberá prvými veršami Knihy Genezis, uvádza šifru, ktorá odkazuje na absolútny počiatok sveta. Táto šifra pozostáva zo štyroch písmen, ktoré sú však dôležité pre svoju číselnú hodnotu a po gematrickej úprave vytvoria dátum, od ktorého sa má počítať židovský kalendár.⁷ Bachja píše, že medzi týmito písmenami je práve 42 písmen, ale to zbadáme, iba ak budú naše „oči srdca osvietené“. Ďalej píše, že múdri pochopia, že to nie je náhoda, ale odkaz na pravé zrodienie sveta.⁸ O pár storočí po Bachjovi napísal kabalista, rabi Moše Cordevaro, prezývaný tiež Ramak (1522 - 1570), komentár ku knihe Zohar, základnej knihe kabaly. V nej uvádza niekoľko metód, pomocou ktorých je možné odkryť tajomstvá v Tóre. Medzi metódami, ako gematria a atbaš, je spomenutá aj metóda skokov písmen.⁹

Popri židovských učencoch sa skrytými kódmi v Biblii zaoberal aj významný fyzik Isaac Newton (1643 - 1727). Veril, že budúcnosť sa dá poznať vopred a že v Biblii sa nachádza kód, ktorý by ju odhalil.¹⁰

⁵ Porov. HEILPRIN, J.S.: *Seder Hadorot*. Podľa: WOLF, E.: *What should I think of the „Bible codes“?* [online]. Odsek 5 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.askmoses.com/en/article/228,2094173/What-should-I-think-of-the-Bible-Codes.html#footnoteReference2>>.

⁶ Porov. BACHJA: *Midraš*. 1291, kapitola 1, verš 2. Podľa: *Torah Codes: Responding to the Critics* [online]. Appendix A, odrážka 2 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.realbiblecodes.com/responding-to-critics.php>>.

⁷ Porov. *The First Discovery of Codes* [online]. [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <http://www.realbiblecodes.com/first_els.php>.

⁸ Porov. SATINOVER, J.: *Cracking the Bible Code*. Podľa: *10 Names of God* [online]. Text 10-21 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.cs.utah.edu/~spiegel/kabbalah/jkm10.htm#fnB945>>.

⁹ Porov. RAMAK: *Pardes Rimonim*, 1549, s. 68a. Podľa: *Rabbi Moshe Cordevaro on Torah Codes* [online]. [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://torahsearch.com/page.cfm/3205>>.

¹⁰ Porov. KEYNES, J.M.: *Esseys and Sketches in Biography*, Meridian Books, 1956, s. 280-290; Porov. WESTFALL, R.S.: *The Life of Isaac Newton*, Cambridge University Press, 1993, s. 195; Porov. WESTFALL, R.S.: *Never at Rest : A Biography of Isaac Newton*, Cambridge University Press, 1980, s. 346.

Ďalším významným kabalistom je rabín Gaon z Vilna¹¹ (1720 - 1792). V jeho komentári k židovskej mystike môžeme nájsť zaujímavé výroky o Tóre. Tvrdí, že všetko, čo bolo, je a bude, od počiatku až do konca sveta, sa nachádza v Tóre, od prvého slova Knihy Genezis až po posledné slovo knihy Deuteronomium. A to nie iba vo všeobecnosti, ale zahŕňajúc podrobné informácie o každom jednotlivcovi a o všetkom, čo sa v jeho živote udialo od jeho narodenia až po jeho smrť.¹²

Ozajstný prelom v hľadaní *kódu Biblie* nastal až v 20. storočí. Zaslúžil sa o to najmä slovenský rabín Chaim Michael Dov Weissmandl (1903 – 1957). Už v mladosti, počas pôsobenia v Trnave a neskôr v Nitre, prejavoval výnimočné schopnosti v štúdiu Tóry a medzi jeho najobľúbenejšie knihy patril práve Bachjov komentár k Tóre. Bachjov objav kódu v prvých veršoch Knihy Genezis tak silno zapôsobil na Weissmandla, že si celú Tóru, ktorá mala 304805 písmen, prepísal pomocou bielych kariet na úseky po desať písmen, čím sa mu potvrdila existencia aspoň niektorých kódov, ktoré tam očakával.¹³ Svoj výskum v tejto oblasti musel počas II. svetovej vojny prerušiť, no hneď po jej skončení odišiel do Ameriky, kde so svojimi študentmi pokračoval v hľadaní ďalších kódov v Tóre. Množstvo kódov môžeme nájsť v jeho knihe *Toras Chemed*, ktorá bola posmrtno vydaná jeho študentmi.

Po Weissmandlovej smrti jeho študenti pokračovali v hľadaní kódov. Okolo roku 1980 ukázal jeden študent techniku kódovania izraelskému učiteľovi Avrahamovi Orenovi. Ten sa taktiež začal zaujímať o kódy v Tóre a sám ich niekoľko našiel.¹⁴ Vedel však, že subjektívne dojmy nerozhodnú, či sa tam skutočne kódy nachádzajú, alebo je to len náhoda. Preto svoje objavy prezentoval na Matematickej fakulte Hebrejskej univerzity v Jeruzaleme. Tam stretol Dr. Eliho Ripsa, ktorého kódy ihneď zaujali a začal ich študovať. Potom, čo sa k nemu pridala Doron Witztum, kolega z náboženských štúdií, a študent

¹¹ Vilno je historický slovenský názov pre dnešný Viľňus, hlavné mesto Litvy.

¹² Porov. VILNA GAON: *Sifra Ditzniuta*. Kapitola 5. Podľa: *Vilna Gaon on Torah Codes* [online]. [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://torahsearch.com/page.cfm/3204>>.

¹³ Porov. SATINOVER, J.: *Cracking the Bible Code*. Podľa: *10 Names of God* [online]. Text 10-21 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.cs.utah.edu/~spiegel/kabbalah/jkm10.htm#fnB945>>.

¹⁴ Porov. MCKAY, B.: Confessions of a Codes Buster. In: *the Skeptic* [online]. Spring 2003, s. 12-15 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.skeptics.com.au/spoon/2003bsb.pdf>>.

Yoav Rosenberg, vytvorili pomocou počítača program na vyhľadanie kódov pomocou metódy ELS. Tým sa začala nová etapa hľadania kódu Biblie.

Kód Tóry a kritika

Na jar roku 1985 Doron Witztum a Eli Rips hľadali v Knihe Genezis *kód Biblie*. Ako ortodoxní židia verili, že kód sa môže nachádzať iba v Tóre, pretože podľa tradície Tóra bola, ako jediný text, napísaná samotným Bohom, resp. Božím prstom. Preto, keď sa im podarilo nájsť kódy pomocou metódy ELS, nenazvali ich *kódom Biblie*, ale *kódom Tóry*. Nehľadali však iba ojedinelé kódy, ale páry kódov. V knihe Genezis sa im podarilo objaviť zakódované dvojice príbuzných slov, ktoré sa nachádzali blízko seba. To sa im zdalo štatisticky významné, preto sa rozhodli urobiť oficiálny experiment, ktorý by preukázal pravosť kódov. Na tento účel potrebovali počítačový softvér a v tom im pomohol počítačový programátor Yoav Rosenberg.

V roku 1985, keď mali príslušný program, rozhodli sa urobiť formálny test. Na tento účel potrebovali také údaje, ktoré sa dali kriticky overiť. Zvolili si preto mená významných rabínov a ich dátumy narodenia a smrti. Informácie získali z encyklopédie, berúc do úvahy iba takých rabínov, ktorí mali záznam dlhší ako tri stĺpce a zároveň tam musel byť uvedený dátum narodenia a úmrtia. Dané mená a dátumy potom vložili do počítačového programu, ktorý dokázal vyhľadať tieto údaje v Tóre, resp. v ich prípade v Knihe Genezis. Daný program zobrazil tieto údaje v akejsi obdĺžnikovej mriežke, čo uľahčovalo zobrazovanie výsledných kódov. Cieľom ich pokusu bolo zistiť, či sa tam tie údaje nachádzajú a ak áno, či sa mená rabínov vyskytujú v blízkosti ich dátumov narodenia a smrti. To by totiž podľa nich znamenalo, že v Tóre boli zakódované údaje o stredovekých rabínoch a že tieto informácie tam mohol vložiť jedine Boh.

Experiment dopadol podľa ich očakávania. Všetky dátumy sa nachádzali v blízkosti daných mien. Pravdepodobnosť náhody bola veľmi nízka. Svoj pokus údajne niekoľkokrát opakovali, porovnávali výsledky, skúšali meniť údaje a vybrať iných rabínov. Keďže vždy im vychádzal výsledok, ktorý svedčí o pravdivosti kódov, teda že sú vložené samotným Bohom, rozhodli sa svoju prácu publikovať. V roku 1994 bola práca publikovaná v renomovanom vedeckom časopise *Statistical Science*. Editor časopisu túto prácu uviedol ako výzvu, pretože sa zdala byť nevyvrátiteľná.

Rips a Witztum pokračovali v hľadaní ďalších kódov, ktoré však už neboli publikované vo vedeckých časopisoch.

V roku 1999 štyria autori, austrálsky matematik Brendan McKay, izraelskí matematici Dror Bar-Natan a Gil Kalai a izraelský psychológ Maya Bar-Hillel (spolu známi pod skratkou MBBK), publikovali článok v *Statistical Science*, kde sa zaoberajú prípadom skupiny WRR, teda Witztuma, Ripsa a Rosenberga. Tvrdia, že ich experiment s významnými rabínmi je fatálne chybný, a to hlavne preto, že svoje údaje vopred upravili tak, aby dosiahli čo najlepší výsledok, teda výsledky s čo najmenšou pravdepodobnosťou náhody.

V článku MBBK tvrdia, že WRR mali veľa možností na selekciu medzi formami mien a formami dátumov, pretože hebrejský jazyk umožňuje veľkú flexibilitu a ten istý dátum sa dá napísať rôznymi formami. Podobne je to aj s menami rabínov, pri ktorých sa môže vybrať celé meno, neúplné meno, akronym mena alebo prezývka.¹⁵ Ako príklad možno uviesť meno rabína Moše ben Majmona, ktorý je známy pod prezývkou Maimonides, no Židia ho skôr poznajú pod akronymom Rambam. Sami testovali množstvo variácií testu len s minimálnymi odchýlkami a zistili, že najlepšie výsledky dosahoval práve výber WRR a ostatné variácie vykazovali iba minimálny výskyt *kódu Biblie*.¹⁶ To poukazuje na zámerné upravenie údajov kvôli najlepšiemu výsledku.

WRR však tvrdia, že formy mien a dátumov dali vopred pripraviť odborníkovi na písanie hebrejských mien a názvov. Tým pádom vylučujú akúkoľvek predošlú manipuláciu s údajmi.¹⁷ Navyše tvrdia, že urobili nový experiment s postavami Knihy Genezis, kde upravovanie mien a dátumov nie je možné, lebo informácie sú vybrané rovno z Midrašu a mená z Knihy Genezis.¹⁸

Ďalej MBBK tvrdia, že podobné výsledky dosiahli v hebrejskom preklade knihy *Vojna a mier* od Tolstého.¹⁹ Navyše na svojej webovej stránke²⁰

¹⁵ Porov. MCKAY, B. – BAR-NATAN, D. – BAR-HILLEL, M. – KALAI, G.: Solving the Bible Code Puzzle. In: *Statistical Science* [online]. 1999, vol. 14, s. 155-157 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://projecteuclid.org/euclid.ss/1009212243>>.

¹⁶ Porov. tamže, s. 164.

¹⁷ Porov. *Torah Codes: Responding to the Critics* [online]. Claim #4 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.realbiblecodes.com/responding-to-critics.php>>.

¹⁸ Porov. tamže, claim #5 B) b).

¹⁹ Porov. MCKAY, B. – BAR-NATAN, D. – BAR-HILLEL, M. – KALAI, G.: Solving the Bible Code Puzzle. In: *Statistical Science* [online]. 1999, vol. 14, s. 157 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://projecteuclid.org/euclid.ss/1009212243>>.

²⁰ <http://cs.anu.edu.au/~bdm/dilugim/torah.html>.

uvádzajú viacero kódov nájdených v knihe *Vojna a mier* a taktiež v iných dielach, napríklad v knihe *Moby Dick*. To znamená, že Biblia nie je jediná kniha, v ktorej je možné nájsť kódy. Tým by sa však potvrdilo, že *kód Biblie* nie je niečo nadprirodzené, ale bežný jav, ktorý sa dá nájsť v každom dlhšom diele. WRR však tvrdia, že kódy nájdené v iných knihách sú nájdené pomocou podvádzania, t.j. neobjektívnymi informáciami, hľadaním najlepších údajov, menením gramatických pravidiel.²¹ Tieto obvinenia však kritici kódov pripúšťajú (pretože podľa nich sa *kód Biblie* dá nájsť iba podvádzaním), ale z podvádzania obviňujú aj WRR.

Napokon autori článku poukazujú na to, že súčasné verzie Biblie sa oproti originálnym spisom Biblie líšia viacerými zmenami. To podľa nich znamená, že kódy nájdené v dnešnej verzii sa nedajú nájsť v pôvodných textoch, pretože *kód Biblie* je citlivý aj na najmenšiu zmenu. Ak tam teda aj nejaké kódy boli, dnes ich už nie je možné objaviť, lebo nemáme originálne texty.²² WRR však tvrdia, že aj keby tam boli nejaké zmeny, je ich tak málo, že to výsledné kódy neovplyvní.²³ Druhý argument zástancov kódov je, že vševediaci Boh vedel, aké zmeny v Biblii nastanú a kódy tam vložil tak, aby sa dali odkódovať práve v súčasnej Biblii.²⁴ WRR považujú za pravú Bibliu edíciu hebrejskej Biblie, zvanú Koren, ktorá je edíciou masoretského textu. Táto Biblia bola prvýkrát publikovaná v Jeruzaleme roku 1962.²⁵

²¹ Porov. *Torah Codes: Responding to the Critics* [online]. Claim #3 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.realbiblecodes.com/responding-to-critics.php>>.

²² Porov. MCKAY, B. – BAR-NATAN, D. – BAR-HILLEL, M. – KALAI, G.: Solving the Bible Code Puzzle. In: *Statistical Science* [online]. 1999, vol. 14, s. 165-166 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://projecteuclid.org/euclid.ss/1009212243>>.

²³ Porov. *Torah Codes: Responding to the Critics* [online]. Claim #6 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.realbiblecodes.com/responding-to-critics.php>>.

²⁴ Porov. *The Biblical Criticism Argument* [online]. Posledný odsek [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <http://www.torahcode.net/torahcode_criticism/torahcode_criticism_bible.shtml> .

²⁵ Porov. TIGAY, J.H.: *The Bible "Codes": A textual perspective* [online]. The text of the Torah, odsek 2 [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.sas.upenn.edu/~jtigay/codetext.html>>.

Popularita kódu Biblie a kritická reakcia odbornej verejnosti

Kódmi v Tóre sa zaoberali viacerí, medzi nimi aj americký novinár Michael Drosnin. Ten v roku 1997 napísal knihu *The Bible Code*, ktorá sa onedlho stala bestsellerom. Takto sa pojem *kód Biblie*, z pôvodného *kódu Tóry*, stal svetoznámy. Je však zaujímavé, že samotný Drosnin v Boha neverí, ale verí, že niekto tie kódy vytvoril.²⁶ Ďalej tvrdí, že pomocou kódov sa dá spoznať možná budúcnosť.²⁷ Svoj názor podopiera tým, že sám vopred predpovedal zavraždenie izraelského premiéra Yitzhaka Rabina pomocou *kódu Biblie*. Dokonca sa snažil premiéra osobne varovať.²⁸ Treba však dodať, že politická atmosféra v tej dobe predpokladala možné ohrozenie premiéra. Navyše kód, ktorý našiel Drosnin v Biblii, opisuje neúmyselné zabitie a nie vraždu.²⁹

Vďaka Drosninovi sa *kód Biblie* stal populárnym. Už to nebola záležitosť len úzkeho okruhu židovských vedcov, ale *kód Biblie* si začali osvojovať aj kresťania, ktorí kódy začali hľadať v Novom zákone. Vznikajú stránky, kde ľudia uverejňujú kódy, ktoré sami našli. Iné stránky rozširujú možnosti metódy ELS tým, že hľadajú nielen slová, ale aj obrazce, ktoré tieto slová vytvárajú.³⁰

Na druhej strane však vznikla vlna odporu proti týmto kódom. Začali sa ozývať kritici zo všetkých oblastí, veriaci i neveriaci, matematici i biblisti. Dnes už mnohé internetové stránky poukazujú na výskyt takýchto kódov aj v iných knihách v akomkoľvek jazyku.³¹ Tiež vzniklo oficiálne vyhlásenie viacerých matematických odborníkov,³² kde sa konštatuje, že *kód Biblie* ani

²⁶ Porov. CNN. *Meet Michael Drosnin Author, "The Bible Code"* [online]. 25., 28., 29. odpoveď [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.cnn.com/WORLD/9706/04/israel.bible/drosninlog.html>>.

²⁷ Porov. tamže, 18. odpoveď.

²⁸ Porov. INGERMANSON, R.: *Review of Michael Drosnin's Bible Code* [online]. Michael Drosnin claims that space aliens wrote the Bible [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.rsingermanson.com/html/drosnin.html>>.

²⁹ Porov. tamže, That's where the trouble begins.

³⁰ Porov. *Picture Bible Code* [online]. [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.bible-codes.org/>>.

³¹ Porov. *The Bible Code* [online]. [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.nmsr.org/biblecod.htm>>.

³² Pod týmto vyhlásením je už podpísaných vyše 50 matematikov. Pod toto vyhlásenie sa môže podpísať každý matematik, ktorý má titul PhD. z odboru matematiky.

kód Tóry nie je z matematického hľadiska ničím výnimočným, že metóda, ktorú použili WRR, je chybná a napokon, že výsledné veľmi nízke pravdepodobnosti odporujú základným pravidlám štatistiky.³³ Ďalšími odporcami kódov, tentoraz z hľadiska biblického textu, sú profesor Menachem Cohen³⁴, ktorý sa zaoberá tradovaním biblického textu, a profesor Jeffrey H. Tigay³⁵, ktorý sa zaoberá štúdiom hebrejských a semitských jazykov a literatúry. Ani jeden z nich nesúhlasí s takouto metódou interpretácie biblických textov, argumentujú, že dnešné verzie Biblie nezodpovedajú originálom.

Zhodnotenie významu kódu Biblie

Z vyššie uvedených faktov vyplývajú viaceré názory:

a) Matematická metóda *kódu Biblie* je chybná, a preto nepoužiteľná. Toto je mienka skupiny MBBK, ďalej matematikov, ktorí sa podpísali pod vyhlásenie proti *kódu Biblie*, a napokon mnohých iných odborníkov, ktorí sa zaoberajú týmto problémom. Hlavnými argumentmi sú matematické nepresnosti v metóde, ktorú používa skupina WRR. Zaoberať sa týmito čisto matematickými argumentmi nie je zámerom tejto práce. Možno však uviesť, aký je dôsledok týchto nepresností. Predovšetkým je to podozrenie, že daná metóda mala slúžiť záujmom skupiny WRR a niektoré metodické nepresnosti boli spôsobené zámerne. Ďalším dôsledkom je fakt, že uplatnením tejto metódy na akýkoľvek iný text sa dajú dosiahnuť rovnako senzačné výsledky, ako je to v prípade textu Biblie. Napriek týmto faktom si treba uvedomiť, že chyby sa nachádzajú v metóde, ktorú vypracovala skupina WRR. Táto metóda však nie je jedinou metódou, ktorú možno použiť pri hľadaní *kódu Biblie*. Ak by sme teda aj zavrhlí všetky kódy, ktoré získala skupina WRR (a ich zástancovia), stále zostávajú kódy, medzi ktoré patria napríklad objavy rabína Weissmandla a jeho žiakov. Ale ani metóda, ktorú použili, nie je bez veľkých nedostatkov. Je tu totiž prítomná takmer absolútna predpojatosť. Totiž, ak niekto chce kódy

³³ Porov. *Mathematicians' Statement on the Bible Codes* [online]. [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://math.caltech.edu/code/petition.html>>.

³⁴ Porov. COHEN, M.: *The Idea of the Sanctity of the Biblical Text and the Science of Textual Criticism* [online]. [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://cs.anu.edu.au/~bdm/dilugim/opinions/CohenArt/>>.

³⁵ Porov. TIGAY, J.H.: *The Bible "Codes": A Textual Perspective* [online]. [cit. 2009-06-18]. Dostupné na internete: <<http://www.sas.upenn.edu/~jtigay/codetext.html>>.

hľadať, musí si najprv zvoliť, čo chce hľadať. A teda kódy, ktoré nájde, sú iba tie, ktoré sám nájsť chce. Z tohto hľadiska sa tu nedá hovoriť o objektívnej metóde. Stále je však nejasné, či takéto kódy so zaujímavými štatistickými a exegetickými vlastnosťami sú tu vložené zámerne alebo nie.

b) *Kód Biblie* je z hľadiska biblistiky bezvýznamný. Túto mienku zastáva profesor Menachem Cohen a profesor Jeffrey H. Tigay. Ich argumenty spočívajú hlavne vo vyššie spomenutej neobjektívnosti metódy a v probléme tradovania biblického textu. Keďže *kód Biblie* je závislý od každého jedného písmena, akákoľvek zmena by ho zničila. Takže je jasné, že aj keby redaktor biblického textu úmyselne vytvoril nejaký *kód Biblie*, v súčasnosti by sa tento kód stratil, napr. pri prepisovaní. No ani to však nemôže byť považované za definitívne vyvrátenie existencie *kódu Biblie*. Totiž niektoré miesta v Biblii sa zhodujú takmer v každom rukopise a teda kódy nájdené v takejto oblasti by mohli byť pravé. Druhým protiargumentom by mohla byť Božia prozreteľnosť, ktorá zariadila, aby kódy bolo možné objaviť až v súčasných verziách Svätého písma. Stále tu teda zostáva možnosť, že *kód Biblie* vytvoril človek alebo Boh.

c) *Kód Biblie* je výtvor ľudského redaktora biblického spisu. Zástancom tejto mienky je napr. profesor Casper J. Labuschagne³⁶, ktorý však nehovorí o *kóde Biblie*, ale svoju metódu nazýva *logotechnika*.³⁷ Podľa tejto mienky existujú určité techniky, ktoré mohli redaktori biblických textov používať na vytváranie určitých šifier. Je však problematické to dokázať, ale aj vyvrátiť. Navyše, ako uvádza McKay na svojej webovej stránke, keby redaktori skutočne chceli zašifrovať správu, mohli to urobiť oveľa dokonalejšie.³⁸ Mohli tam zakódovať také šifry, o ktorých by nebolo absolútne žiadnych pochyb, že sú úmyselne vložené. Také šifry však v *kóde Biblie* nenachádzame. Zostáva azda jediná otázka. Vytvoril *kód Biblie* samotný Boh alebo je to naozaj len veľká náhoda?

d) *Kód Biblie* je náhodný jav, ktorý nemá žiadny hlbší zmysel. Toto je zrejme definitívna odpoveď každého skeptika *kódu Biblie*. Áno, *kód Biblie* sa dá naozaj chápať ako veľká zhoda náhod s veľmi nízkou pravdepodobnosťou, podobne ako výhra v lotérii. A ako sa nehľadá hlbší zmysel za výhrou v lotérii,

³⁶ <http://www.labuschagne.nl>.

³⁷ Porov. HERIBAN, J.: *Príručný lexikón biblických vied*. 1998, s. 647. Heslo: logotechnika.

³⁸ <http://cs.anu.edu.au/~bdm/dilugim/longels.html>.

tak je zbytočné hľadať zmysel v *kóde Biblie*. Otázka by však mohla znieť, či existujú v živote náhody? Neriadi predsa Božia prozreteľnosť každú udalosť? Nemá každá udalosť, každý jav predsa len nejaký zmysel? V tomto svetle by sa aj *kód Biblie* mohol javiť ako potvrdenie Božej prozreteľnosti. Tak ako v prípade *kódu Biblie* nachádzame kódy, ktoré sa zdajú mať určitý hlbší zmysel, tak aj v bežnom živote sa ľudia dostávajú do situácií, keď si povedia, že to nemohla byť len nezmyselná náhoda.

Ako je to teda s kódom Biblie?

Aký postoj zaujať k tejto otázke? Myslím si, že *kód Biblie* je pre biblickú exegézu naozaj nepoužiteľný ako vedecká metóda. Hlavným argumentom je predpojatosť. Každý si totiž môže nájsť kódy aké chce a kde chce a neskôr ich interpretovať ako chce. To je na zachovanie objektivity a odbornosti neúnosné. Tiež si myslím, že treba zavrhnúť akékoľvek senzačné správy o dôkaze Božej existencie alebo o možnosti predpovedať budúce udalosti. Zostáva tu zodpovedať, či náhodné udalosti, ktoré sa nám zdajú byť významné a medzi ktoré môžeme bez pochyb zaradiť *kód Biblie*, môžu predsa len skrývať nejaký hlbší zmysel Božej prozreteľnosti. Na túto otázku však zrejme nemôže dať žiadna veda uspokojivú odpoveď a riešenie otázky tak zostáva na každom z nás.

Zhrnutie

Tento článok sa zaoberá pôvodom a metódou *kódu Biblie*, porovnáva dôvody a námietky voči existencii takýchto kódov a usiluje sa z nich vyvodiť dôsledky pre súčasnú exegézu. *Kód Biblie* je kód, ktorý možno nájsť v textoch Biblie pomocou metódy rovnomerných sekvencií písmen. Niektorí ju považujú za vedecký dôkaz Božej existencie, pretože podľa nich sú dané kódy Biblie buď tak zložité, že ich človek nemohol zakódovať, alebo sú tam zakódované pojmy z budúcnosti, čiže ich tam musela vložiť vševediaca bytosť. Takéto tvrdenia spopularizoval najmä americký žurnalista Michael Drosnin vo svojej knihe *The Bible Code*. Kritici namietajú, že tieto kódy sa dajú nájsť v každej knihe a že to vôbec nie je výnimočný jav, ale len náhodná kombinácia písmen.

Summary

The *Bible code* is a code, which can be found in the Bible by applying method of *Equidistant Letter Sequence*. Some consider it a scientific proof of God's existence because according to them those codes are either so complicated, that no man could have created them, or they represent encoded expressions from future, therefore such codes had to be put there by all-knowing entity. These claims have been popularized by American journalist Michael Drosnin in his book *The Bible Code*. Critics argue, that such codes can be found in every book and as such, it is not a special event, but just a random combination of letters. This article is interested in origins and methods of the *Bible code*, compares arguments and objections to existence of such codes and tries to make conclusions in the context of contemporary exegesis.

Radoslav Košš

Contents

Treaties

Horacio SIMIAN-YOFRE SJ

What is Man? Psalm 8 – Meditation on Genesis 1–2 105-115

Branislav KEUSKA

Theological Message of Jesus' Farewell Speech in John 13–17
in the Light of the Analysis of its Literary Genre 116-145

Róbert JÁGER

Gospel as an Ancient *bios*. Definition of Literary Genre 146-165

Radoslav KOŠŠ

How Is It with a Bible Code? 166-177

Reflections

Daniel HARRINGTON SJ

Exegesis and Theology. Remarks Delivered at a Panel
Discussion at the 2009 Meeting of the Catholic Biblical
Association of America 178-180

Anton TYROL

Concept of Preaching and Sanctification in the Priestly Life and
Activity According to Benedict XVI. and Letter to the Hebrews .. 181-189

Abstracts 190-195

Communications and References 196-202

Obsah

Štúdie

Horacio SIMIAN-YOFRE SJ

Čože je človek? Žalm 8 ako meditácia o Gn 1 – 2105-115

Branislav KLUSKA

Teologické posolstvo rozlúčkovej reči Ježiša v Jn 13 – 17 vo svetle
analýzy jej literárneho žánru116-145

Róbert JÁGER

Evanjelium ako antický *bios*. Definovanie literárneho žánru146-165

Radoslav KOŠŠ

Ako je to s kódom Biblie?166-177

Reflexie

Daniel HARRINGTON SJ

Exegéza a teológia. Pripomienky poslané počas panelovej diskusie
na zasadaní Americkej katolíckej biblickej asociácie, r. 2009 178-180

Anton TYROL

Koncept ohlasovania a posväcovania v kňazskom živote a účinkovaní
podľa Benedikta XVI. a Listu Hebrejom181-189

Abstrakty190-195

Oznamy 196-202